

عنوان درس: خطوط و کتیبه‌های ایران باستان ۱

مدرس: سعدی سعیدیان

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد تئوری

اهداف: آشنایی دانشجویان با فرایند پیدایش نگارش و تحول خطوط باستانی اولیه؛ تقسیم بندی زبانهای ایرانی و آشنایی مقدماتی با خطوط کهن بین النهرین و ایران بویژه فارسی باستان.

سرفصل‌های درس و جدول زمانبندی

شماره جلسه	موضوع جلسه
اول	زبان و نوشتار
دوم	از توکن به خط: پیدایش اولین خطوط در خاور نزدیک باستان ۱
سوم	از توکن به خط: پیدایش اولین خطوط در خاور نزدیک باستان ۲
چهارم	دوران آغاز نگارش: بین النهرین و مصر
پنجم	آشنایی با نظام نوشتاری سومری
ششم	آشنایی با نظام نوشتاری اکدی (آشوری-بابلی)
هفتم	آشنایی با نظام نوشتاری اورارتویی
هشتم	آشنایی با نظام نوشتاری عیلامی
نهم	تقسیم بندی زبانهای ایرانی
دهم	زبان فارسی باستان: کلیات، کتیبه‌ها و منابع
یازدهم	آشنایی با خط و علامت‌های نگارشی فارسی باستان
دوازدهم	تاریخچه کشف رمز خط و زبان فارسی باستان
سیزدهم	قواعد دستوری زبان فارسی باستان
چهاردهم	روخوانی و ترجمه کتیبه‌ها و متون فارسی باستان ۱
پانزدهم	روخوانی و ترجمه کتیبه‌ها و متون فارسی باستان ۲
شانزدهم	روخوانی و ترجمه کتیبه‌ها و متون فارسی باستان ۳

منابع:

- اشمانت-بسرآت، دنیس، ۱۳۹۵، نگارش چگونه پدید آمد، ترجمه علی اکبر وحدتی، تهران، انتشارات شاپیکان.
- ژان، ژرژ، ۱۳۸۶، تاریخچه مصور الفبا و خط، ترجمه اکبر تبریزی، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی.
- واکر، کریستوفر، ۱۳۸۶، تاریخ خط میخی، ترجمه نادر میرسعیدی، تهران، نشر ققنوس.
- لیون، ب و میشل، س، ۱۳۹۴، خط‌های میخی و رمزگشایی آن‌ها، ترجمه فرنگیس درویشی، تهران، نشر آگه.
- فریدریش، یوهانس، ۱۳۶۸، زبانهای خاموش، ترجمه یدالله ثمره و بدرالزمان قریب، چاپ دوم، تهران، موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی.
- اشمیت، رودیگر، ۱۳۹۰، راهنمای زبان‌های ایرانی، جلد اول: زبانهای ایرانی باستانی و میانه، ترجمه عسگر بهرامی، حسن رضائی باغ‌بیدی و آرمان بختیاری و نگین صالحی نیا، تهران، نشر ققنوس.
- ابوالقاسمی، محسن، ۱۳۸۸، راهنمای زبانهای باستانی ایران، ج اول، تهران، انتشارات سمت.
- رضائی باغ‌بیدی، حسن، ۱۳۸۸، تاریخ زبانهای ایرانی، تهران، مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی.
- لوکوک، پیر، ۱۳۸۹، کتیبه‌های هخامنشی، ترجمه نازیلا خلخالی، تهران، نشر فرزانه روز.
- Kent, R. G., 1953, *Old Persian: Grammar, Texts, Lexicon*, 2nd edition, American Oriental Society, New Haven, Connecticut.**